

Розвиток цифрової компетентності вчителів Фінляндії

Анотація. У роботі зроблено огляд основних стратегічних документів освітньої політики Фінляндії, які є підґрунтям сучасного реформування системи початкової та середньої освіти, підготовки майбутніх вчителів і підвищення їх кваліфікації. Звернуто увагу, що для розвитку цифрової компетентності вчителів розроблено відповідні навчальні платформи, електронні освітні ресурси за різними навчальними дисциплінами та онлайн-інструменти з оцінювання рівня цифрової компетентності.

Ключові слова: цифрова компетентність; інформаційно-комунікаційні технології; електронні освітні ресурси.

Abstract. The paper reviews the main strategic documents of Finland's educational policy, which are the basis for modern reform of primary and secondary education, training of future teachers and in-service teacher training. It is noted that for the development of digital competence of teachers, appropriate learning platforms, electronic educational resources for various disciplines and online tools for assessing the level of digital competence have been developed.

Key words: digital competence; informational and communicational technology; elearning resources.

Сучасна освітня реформа Фінляндії (2014 – 2020 рр.) фокусується на трьох напрямках: нова педагогіка, нові навчальні середовища та цифрове навчання. Метою реформ є покращення навчальних досягнень, розвиток професійних компетентностей вчителів, що відповідають вимогам потреб сучасності та майбутнього часу, оновлення педагогіки шляхом експериментів та перетворення навчання в натхненний процес, який відбувається протягом життя [1]. Відповідальним за розроблення та провадження національного курсу є Національне агентство освіти Фінляндії (анг., the Finnish National Agency for Education) [2].

Відповідно до Урядової стратегічної програми та Плану дій ключових проектів та реформ уряду протягом 2016 – 2018 років [3] передбачена розробка і впровадження програми реформування освіти з підготовки та підвищення кваліфікації вчителів. У документі наголошується, що підтримка за принципом «рівний – рівному» та наставництво (менторство) покращують підготовку вчителів і сприяють співпраці між вчителями.

Розглядаючи питання розвитку цифрової компетентності фінських вчителів, треба зазначити, що наразі не існує на національному рівні ніяких інструментів оцінювання цифрової компетентності вчителя та директора школи. Деякі навчальні організації проводять тренінги з лідерського навчання для адміністрації шкіл, під час яких пропонуються розроблені ними форми оцінювання цифрової компетентності директора школи як керівника. Зміст тренінгів включає в себе такі теми: управління змінами; управління людськими ресурсами, набір персоналу та професійна орієнтація; стратегічне управління, структурні зміни та економічний менеджмент; управління розвитком та інноваційною діяльністю. Ці тренінги фінансується Національним агентством освіти Фінляндії [3].

Підготовка майбутніх вчителів у світі сучасних освітніх реформ розглядається як частина нової комплексної освіти. Під час проведення Форуму з підготовки педагогів (2017) викладачі педагогічних закладів вищої освіти у співпраці з іншими зацікавленими сторонами, підготували Програму розвитку педагогічної освіти. Стратегічні керівні принципи Програми визначають напрямок педагогічної освіти майбутніх вчителів Фінляндії та розвиток ключових компетентностей протягом навчання, до яких включено цифрову компетентність.

У системі підвищення кваліфікації вчителів ІКТ-тренінги для вчителів не є обов'язковими. Такі тренінги пропонують різні навчальні організації (місцеві та регіональні органи влади, навчальні центри університетів тощо). Восени 2016 року Національне агентство освіти Фінляндії розпочало впровадження національної тьюторської програми для вчителя, метою якої є навчання викладача тьютора для кожної школи у Фінляндії. Завдання тьютора для вчителя полягає у підтримці та навчанні своїх колег на місцях, наприклад, як використовувати ІКТ у педагогічній діяльності. Адміністраціям шкіл були надані державні субсидії на навчання тьюторів та їх роботу в закладі освіти [3].

Протягом 2016 – 2018 років у рамках Національної тьюторської програми для вчителя було підготовлено 2 500 тьюторів-викладачів. Вони працювали як

тренери «рівний-рівному», навчаючи вчителів використовувати ІКТ під час своєї роботи. Тренінги з підготовки тьюторів здійснювались різними навчальними організаціями. Міністерство освіти і культури Фінляндії підготувало для цього відкритий онлайн курс [3].

Розглянемо основні напрями розвитку та електронні ресурси для розвитку цифрової компетентності вчителів, які використовуються у Фінляндії.

Створення нових навчальних просторів. Наприклад, «Oppimaisema» – портал, який демонструє приклади оформлення сучасних навчальних просторів, враховуючи архітектуру будівлі закладу освіти (<https://oppimaisema.fi/>).

Впровадження ініціатив із застосування обчислень, кодування, обчислювального мислення. Наприклад, «Innokas» - національна мережа для просування робототехніки, кодування та використання ІКТ в освіті (<http://www.innokas.fi/en>).

Тести на основі використання ІКТ для вчителів щодо перевірки рівня цифрової компетентності. Асоціація дослідників з соціології освіти розробила Сервіс тестування цифрової компетентності для вчителів (<https://rosa.utu.fi/taitotesti/>). Наприкінці тесту вчителі отримують особисте портфоліо компетентності відповідно до своєї діяльності.

Проведене дослідження свідчить, що документи сучасної освітньої політики Фінляндії пропонують комплексний підхід до вирішення поставлених завдань, включаючи навчання майбутніх вчителів і підвищення кваліфікації працюючих, а також розроблення для них відповідних навчальних платформ та електронних освітніх ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Finland: Ongoing Reforms and Policy Developments. (2016). URL:https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Finland:Ongoing_Reforms_and_Policy_Developments
2. Teacher Education. Finnish National Agency for Education. (2018). URL: http://oph.fi/english/education_system/teacher_education

3. Action plan for the implementation of the key project and reforms defined in the Strategic Government Programme. (2016). URL: <http://valtioneuvosto.fi/documents/10616/1986338/Action+plan+for+the+implementation+Strategic+Government+Programme+EN.pdf>